

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Acta Synodalia Osnaburgensis Ecclesiae, Ab Anno Christi
MDCXXVIII.**

Brogberen, Johannes

Coloniae Agrippinae, 1657

Pars IV.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14298

Ex Conc.
Agat. c. de
sacr. 23.
distin.

nachabus aut Lectoribus, etiam sacra vasa vel sacratas pallas contingere, vel incensum circa Altare præferre licuerit, verum id folis Diaconis permiffum fit, expressim autem Laicis vetitum, ne pallas, Ecclesiæ vela, ac Altaris ornamenta abluant. Neque Patres hîc Scripturis destituuntur. Iam verò eò ventum est, ut quatuor illi minores Ordines, nempe Ostiarii, Exorcistæ, Psalmistæ ac Lectores, non temere ab Ecclesiâ instituti ac recepti, præter nomen nihil in Ecclesiâ retinuerint, illorumque loco tenues aliquot homines Laici, qui per Ecclesiæ prælatos, minoris compendii gratia, subrogantur, illorum Officiis sese ingerant, idque indecore; quippe nullo penitus

Clericali habitu amicti; inter quos sunt, quos appellamus Campanarios, quos ad minimum (cereis accendendis aliisque in Choro ministracionibus intentos) deceret superpelliceis indui. Ne interim prætereamus, abluionem pallarum, vestimentorumque Altarium, breviter, sacrorum custodiam, talibus per Custodes seu Thesaurarios nostri temporis committi, quos, hæc contingentes, antiquitas nefarii criminis simul cum surrogantibus damnasset: quare cautius posthac agendum, ne ob talem præsumptionem Dominus iratus, plagam populo, qua simul innocens cum nocente involvatur, immitat.

P A R S Q V A R T A.

C A P. I. De Parochis, ac eorum Vicariis, aliisque verbi ministris.

Itulus hic, cum generalis sit, in plerosque alios scinditur. Primum enim, videndum est, qui ad verbi ministerium & regimen Ecclesiarum admittendi sint: deinde, de vita ac moribus eorum: post, de officio; quod in duobus potissimum situm est, disseminatione verbi, & administratione Sacramentorum: postremo, de ipsorum victu, de quibus speciatim despiciemus. Ante omnia tamen Lectorem admonitum esse volumus, hos esse locos, quos Ecclesiarum jubar divus Paulus in Epistolis ad Timotheum ac Titum accuratissime tractat. Nam huc illi potissimum spectant, ut sciant Timotheus ac Titus, quomodo oporteat eos in domo Dei conversari, quæ est Ecclesiâ Dei viventis; nisi quod articulus administrationis Sacramentorum, & qui de victu est, alibi fusius explicantur. Porro, cum hæc Paulinæ epistolæ merè aureæ sint, & nulli non Parocho cognitu imprimis necessariæ; idcirco ad verbum ediscendæ, memoriæ mandandæ, ac opere complendæ erunt. Ex quibus & aliis Evangelicis Apostolicisque scripturis ac Patrum sanctionibus, Nos quædam decerpemus; quo dilucidius fiat, in quibus hætenus magno cum Reipub. detrimento peccatum, & quid de cætero Parochis factò opus sit.

1 Tim. 5.
In priori
ad Cor.
inth.

C A P. II. Qui admittendi.

Ioan. 10.

Matth. 9.

Qum Christus Iesus, Pastor ille bonus, ac Pastorum Princeps, qui posuit animam suam pro ovibus suis, circuiret omnes Civitates & Castella, docens in Synagogis eorum & prædicans Evangelium regni, & curans omnem languorem & omnem infirmitatem:

quum, inquam, is, qui venit requirere & servare quod perierat, vidisset turbas, misertus est eis, quia erant vexati & jacentes sicut oves, non habentes pastorem; dicebatque discipulis suis: Messis quidem multa, operarii autem pauci; rogate ergo Dominum messis, ut mittat operarios in messem suam.

Matth. 6.
Lucæ 10.

C A P. III. Orandus Deus, ut mittat operarios in messem suam.

NVm, quæso, putamus, necdum tempestivum esse, interpellare Dominum messis, ut mittat operarios in messem, ac Pastores, non quoslibet, sed secundum cor suum, nimirum ovibus miserè dissipatis ac balantibus requirendis? Quis, nisi in media luce cæcus, non persentiat, nos in ea periculossima tempora incidisse, in quibus prædictiones Christi, & Apostolorum scripturæ, omnino atque omni ex parte complentur? Quis enim non videt, venisse irrepsisseque, numerosâ admodum catervâ, ad nos, falsos illos Prophetas in vestimentis ovium, qui sint intrinsecus lupi rapaces, qui non introierint per ostium in ovile ovium, sed ascenderint aliunde, fures ac latrones? Non enim venerunt, nisi ut furerentur & mactent & perdant; quos videntes mercenarii, & qui non sunt Pastores, venientes, fugiunt & dimittunt oves; & lupi rapiunt & dispergunt eas. Fugit enim mercenarius, quia mercenarius est, & non pertinet ad eum de ovibus. Poterant direptores isti sub exuvio ovino aliquandiu delitescere, nisi Christus eos prodidisset; Ex fructibus, inquam, eorum cognoscetis eos; quod non possit arbor bona fructus malos facere, nec arbor mala fructus bonos. Ex fructu enim suo unaquæque arbor cognoscitur.

Matth. 7.

Ioan. 10.

Matth. 7.

C A P. IV.

CAP. IV. *Vnde dignoscere oporteat Pseudoëccleſtaſtas.*

2 Pet. 2.
Iuda.
Ad Ti-
moth. &
Titum.
2 Tim. 3.
1 Tim. 1.

Q Vos qui velit penitus agnoscere, is 2 Petri epist. legat cap. 2. & quæ ejusdem argumenti est, Iudæ Apostoli unicam, & eas potissimum divi Pauli Epistolas, quas ad Timotheum ac Titum cœpiscopos suos præscripsit; in quibus illos eodem, quo Dominus, nomine appellat lupos rapaces, non parcentes gregi: ex nobis quidem suboriturus, sed perverſa loquentes, ut abducant discipulos post se; homines, seipſos amantes, cupidos, elatos, superbos, blasphemos, sine affectione, sine pace, criminatores, incontinentes, protervos, reprobos circa fidem; à sine præcepti, quæ charitas est de corde puro & conscientia bona & fide non ficta, toto cælo aberrantes, in vaniloquium converſos, seductores, proficientes in pejus, errantes, & in errorem mittentes, magistros prurientes auribus, & in fide (quod bonam conscientiam repulerint) naufragos; verbis contententes, sanis vero sermonibus & ei, quæ secundum pietatem est, doctrinæ neutiquam acquiescentes, superbos, languentes circa quæſtiones & pugnas verborum, ex quibus oriuntur invidiæ, contentiones, blasphemix, suspiciones, malæque conflictationes hominum mente corruptorum, ac proinde ad nihil utiles, nisi ad subverſionem audientium; quorum sermo ut cancer serpit. Nunquid poterat Apostolus, futurorum conscius, hosce Pseudoëccleſiaſtas apertius aut dilucidius designare? quos nullus profecto Apelles tam expressim suis coloribus depingere potuisset.

1 Tim.
3. 4.

2 Tim. 2.

CAP. V. *Soli autoritate Ordinaria comprobati, ad Verbi ministerium admittendi.*

Adversus hos Pseudochristos & Pseudo-prophetas, nos præmunivit Christus: Videte, inquit, ne seducamini. multi enim venient in nomine meo, dicentes, Ego sum Christus, & multos seducunt, ut in errorem (si tamen fieri potest) inducantur etiam electi. nolite ergo ire post eos. Vos ergo (uti subjecit commonens) videte; ecce prædixi vobis omnia. Christi ergo præceptum, quantum nobis ipse concedit, sequentes, quo lupos, tam pestilentes, ab ovilibus ac Diœcesibus Noſtris abigamus, visum Nobis est operæ precium fore, antiquos innovare Canones, quibus præcipitur, ne ulli ad Verbi ministerium seu prædicationis Officium, nisi missi autoritateque ordinaria approbati sint, admittantur.

Rom. 10. Quomodo enim (secundum Apostolum) prædicabunt, nisi mittantur?

Matt. 24.
Luce 21.

Marc. 13.

Rom. 10.

CAP. VI. *Quod legitimi & ordinarii Verbi ministri, sunt Parochi & illorum Vicarii; modo tamen hi examinati prius & admissi sint.*

Ordinarii ergo verbi ministri, Ecclesiarum Parochialium legitimi Rectores ac Parochi sunt. quos etiam personaliter apud easdem Ecclesias, secundum Canonicas sanctiones, perpetuo residere volumus: nisi tamen eos magna ratio, veluti quod vel majoris ac publicæ utilitatis causa absint, quæ & Noſtro calculo approbari debet; vel quod soli, ob Parochiæ amplitudinem, gubernationi tantæ non sufficiant, excuſaverit. Tum enim, qui per illos delegabuntur, Vicarii seu Vicecurati, (modo tamen hi etiam examinati, & tam quod ad vitæ integritatem, quam Christianæ eruditionis puritatem & zelum, attinet, idonei reperti fuerint) Noſtro permissu, eodem Officio perſungentur. Qui vero deinceps in Vicecuratores assumuntur, Vicarii noſtri in Pontificalibus, ac Theologorum, ei per Nos adjungendorum, in Diœcesibus vero Suffraganeorum Noſtrorum, illorum, quibus hoc muneri committendum duxerint, censuram (num videlicet obeundo muneri apti seu idonei sint vel minus) expectabunt.

Ex licet is
etiam de
ele. lib. 6.

CAP. VII. *Fratres mendicantes quatenus admittendi.*

Aliquot retro seculis in Ecclesiam recepti sunt quatuor Mendicantium Fratrum Ordines, quò Parochorum in verbi ministerio cooperarii forent. Quos absit ut repellamus; si tamen intra Concilii Viennensis, sub Clemente V celebrati, aliarumque Canonicarum constitutionum cancellos se continuerint; nec ante accesserint, quam per ipsorum Prælatos, ut viri inculpatæ vitæ, discreti pariter ac modesti, ac verbi Divini probè gnari, judicentur, atque ad hoc munus deligantur; deinde etiam Vicariis Noſtris in Pontificalibus præsentati, tales inventi fuerint ac permissi.

Ex Conc.
Vienn.
Cle. dis-
cium de
sepal.

CAP. VIII. *Quam modestiam fratres mendicantes in Verbi prædicatione servare oporteat.*

Qui tamen, quum in subsidium tantum vocati sint, ordinariis Ecclesiarum Rectoribus molesti esse desinent; ita videlicet, ne eosdem (quum suo munere fungi ipsimet velint) præoccupent, neve, quos in excolenda vinea Domini juvare debent, in concionibus virulenta ac detractoria lingua carpant; uti nonnulli hujus generis solent, qui, inflati ac incompositi, populi auribus demulcendis student, suam

Ex decr.
Ponti.
Ponti.

suam non Christi gloriam ambientes; tam ignari omnis Ecclesiasticæ disciplinæ, ut ignorent, Parochos, si forte ceciderint, suos habere iudices, non ipsos Fratres censores, multo minus promiscuam plebem; quam, exploratum est, mutuis Ecclesiasticorum viro- rum amarulentis detractionibus adeo non emendari, ut scandalizetur multo magis. Nec audiendi sunt isti, si servos Dei acculare se dicant ut meliores fiant, quum potius invidiæ stimulis adulationisque quam charitatis studio agitati convincantur; id ipsum vel propria eorum conscientia attestante; quod sciant, nul- lum vel in seculo, ne dicamus in eorum Mo- nasteriis, inveniri, qui velit suum servum ab alio, quam à se, iudicari; adeo ut, si quis secus facere præsumpserit, hunc & multa sequatur indignatio & ulciscendi cupiditas. Quin Paulum audiant dicentem: Nolite iudicare invicem; sed hoc iudicate magis, ne offendi- culum detis fratri.

CAP. IX. *Non ferendi, qui in Iuris- dictione & potestates temere ad plebem invehuntur.*

Multo minus ferendi sunt, qui, ut aulam venentur popularem, in Iurisdictione Episcopales ac Ordines Ecclesiasticorum pariter & civilium magistratum invehentes, temere vociferantur ad populum; non intelligen- tes interdum, neque de quibus loquuntur, neque de quibus affirmant. Quo nihil aliud efficiunt, quam ut plebem, alioqui satis in Clerum irritatam, irritatiorem reddant, ac gliscenti seditionum igni oleum submini- trent. Iurisdictiones ac Magistratus esse oportet. Quod interdum, personarum non Ordinis seu Magistratus vitio, peccatur, aliâ providentiâ purgandum est, non cæco plebis iudicio expendendum. Fraternali correptione opus erat, non accusatione aut laceratione ex suggestis. Et, ut omnia non statim ad vivum usque repurgentur, quod fieri vix potest; non gravabuntur isti oculati in se quo- que descendere, ac suos erratus inspicere, quo tandem æquiores fiant, divinisque iudiciis etiam quædam relinquunt. Si enim omnia (ut scite Anacletus ait) in hoc seculo vindicata essent, locum divina iudicia non haberent. Sed de his satis.

CAP. X. *Abusus est, qui Parocho suo officio interdicit.*

EX his, quæ diximus, consequitur, eum morem, qui alicubi irrepit, penitus irra- tionabilem, ne dicamus execrabilem abusum esse, quo legitimi Ecclesiarum Parochi adi- guntur iurejurando affirmare, sese in suis Ec-

clesiis Fratres mendicantes ad verbi ministere- rium (etiam si ipsimet, pro ratione suscepti ac concediti muneris, eo fungi velint) perpe- tuo admissuros. Quid enim hoc more aliud agitur, quam ut Parocho Officium, quo se Christo & Ecclesiæ obstringit, adimatur, ac in alium relegatur? Id vitium, ut spes est, cura- bimus.

CAP. XI. *Fratres mendicantes his Synodalibus constitutionibus erunt parentes.*

Æquum quoque censemus, ut, qui ex Fratribus huic muneri accingi velint, Nostri Vicariis in Pontificalibus serio promittant, sese hisce Synodalibus institutis om- nino obtemperaturos, quo sermo Dei pure, sincere, ac sine offensione decurrat.

CAP. XII. *Decet quoque, ut Fratres eatenus Ordinariæ potestati subiciantur.*

Quæ ut Ordinariæ Nostre potestati, quod ad ejusmodi functionem attinet, sub- jiciantur, & eatenus Monastica professionis Regulis obligationibusque eximantur, non decens tantum sed & justum putamus.

CAP. XIII. *De, semel certo loco destinatis ac admissis, non temere retrahendis.*

Quæ vero semel præsentati & admissi fue- rint, ut certo loco hoc ministerio fun- gantur, non debent temere seu præter No- strum assensum à suscepto munere retrahi. Nam frequentem personarum mutationem, periculosam putamus: ut interim fileamus, sæpe minus idoneum in idonei locum sur- rogari.

CAP. XIV. *Qui, nulla legitima auctoritate nixi, se Verbi ministere- rio ingerunt, uti seditiosi comprimendi.*

EXtraordinarios Parochos, illorumque legitimos cooperarios, nemo deinceps, neque suggestum occupet neque conventicu- la vel in privatis domibus vel vicis faciat, aut quovis tandem modo usurpet. Quod si quis secus agere præsumpserit, & inobediens per- turbare Ecclesiam Dei (quæ foris est) perse- veraverit, hunc tanquam seditiosum corripi oportet.

Ex decre-
Annale.

Rom. 14.

1 Tim. 1.

Matt. 18.

Ex Ca-
non. Ana-
cleti.

Ex Conc.
Antioch.
c. 5.

CAP. XV. *Prohibentur omnes Apostatae, Monachi ignoti, ac peregrini spermologi.*

Quamobrem prohibemus omnes Apostatas, Monachos ignotos, item istos ac peregrinos spermologos, quorum neque doctrina neque vita ulli perspecta est: eritque proinde curae civilibus magistratibus ac praesidibus, ut de his inquirent diligenter; & quos Nos proscipimus, eos illi, cum receptoribus ipsorum, doli mali conscis, excedere Provincia compellant: nisi quid severius culpa horum praevicatorum in ipsos statuere postulerit. Iam ut inveniatur quispiam (quod absit) qui aliter quam legitime Parochiam occupaverit, hunc abjici statim oportet; quantumvis plebs, quam corrumpit, cum retinere contendat.

Ex Conc.
Sardi. 1.
& 18.
Laodi. 13.

CAP. XVI. *De Terminariis, quatenus admittendi.*

Ex Ordine Mendicantium, qui oppidatim soli commorantur, quos Terminarios appellamus, vitam interdum agere Monachismo plurimum dissimilem, cognovimus, proindeque multis esse invisos: hos potius, quam Officio praedicationis statis illis diebus perfuncti essent, elemosynasque collegissent, statim ad Monasteria sua regredi, ibidemque quieti operam dare, atque observare jejunia & orationes juxta Ordinis sui institutum, malumus, quam viam communem, ne dicamus licentiosam, inter civium turmas ducere. Vbi tamen Monasteria ab oppidis aut vicis tam

Ex Chal.
Concilia

longe distita fuerint, ut unius diei itinere repeti non possint, nolimus Terminarios istos hac lege teneri; modo tamen viri graves & annosi, vitae quoque ex omni parte integræ, ac sanæ doctrinæ, comperti fuerint. ac id etiam visitatione potius quam constitutionibus cavebitur.

CAP. XVII. *Privilegiis Fratrum nihil derogatur.*

Nolumus autem, per praedicta, privilegii, Ordinibus Fratrum Mendicantium rite & legitime concessis, praedjudicare.

CAP. XVIII. *Monachorum Ecclesiae, per Sæculares (ut vocant) Presbyteros gubernanda.*

Adem ratione decens est, ut Monachi, qui Parochiales Ecclesias, curam animarum apud ipsum Monasterium, non personam, relicta, incorporatas (ut vocant) Monasteriis suis habent, non per Religiosos, quos in Monasteriis perpetuam vitam agere convenit, sed per Vicarios, Presbyteros Sæculares, modo haberi possint, ad eundem modum quem supra diximus, examinandos admittendosque, gubernari procurent. Quibus etiam de Ecclesiae proventus tantum assignare obligati erunt, unde & jura Episcopalia persolvere, & congruam sustentationem habere possint: quod ut fiat, Nobis curæ erit. Non tamen tam duri hinc erimus, quo minus interdum viros Monasticos, quos singulari vitae exemplo & doctrinæ salutaris disseminazione insignes comperiemus, apud Ecclesias Parochiales relicturi & confirmaturi simus.

de Mo-
nacho, de
Præb. c. 1.
de capell.
mon.

P A R S Q V I N T A.

CAP. I. *De vita ac moribus Parochorum.*

Quamquam de vita ac moribus Clericorum supra dixerimus, videtur tamen hic locus postulare, ut speciatim aliquid de conversatione ac moribus Parochorum dicamus; quod horum vita & Officium divo Paulo præcipue curæ fuerint; adeo ut, his rectè se habentibus, de reliquis non admodum magnam sollicitudinem habuisse videatur. Nec immerito: res enim ipsa declarat, ac prisca secula meminerunt, quam tranquilla, quam florens, quam fructificans, quam denique felix Ecclesia fuerit, dum talibus esset Parochis insignis, qui, Evangelicis Apostolicisque institutis sanctorumque Patrum Regulis addicti, non tantum vocabulo, sed & facto, præsta-

bant quod dicebantur. Contra vero, in quantos ætus, tempestates, procellas, ac pericula, ob eisdem sensim in diversum mutatos ac varicantes, Ecclesiae navicula misere coniecta fit, Nos sentimus. Ex quibus rursus emergere quum certo certius non possimus, nisi Nos (quibus gregem suum Christus pascendum commisit) vias Domini rectas, à quibus variando excidimus, inambulare pergamus: quid tandem aliud consilii capiendum nobis, quam ut singuli, quales esse debemus, tales & simus; atque hoc insigne Christi verbum, quod hinc discedens, Petroque oviculas suas committens, post tertiam demum dilectionis stipulationem promissionemque, uti ultimum elogium ac memoriale, fidelissime diligentissimeque inculcavit, & mente & opere teneamus, quod est, Pasce agnos meos? Id fecerimus, si gregem Christi post Christum unice

Joan. ult.